

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

STOBNO

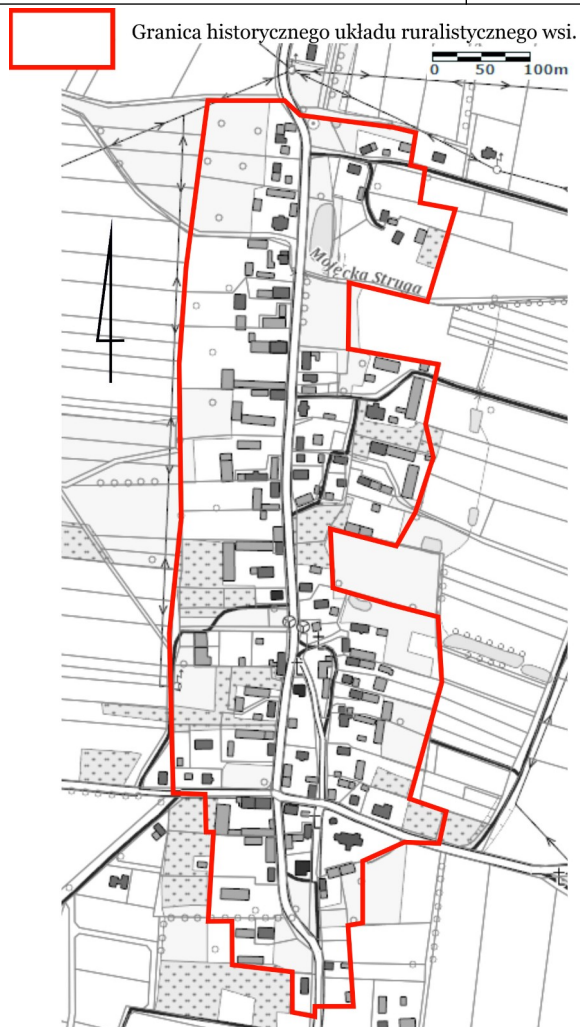
1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

**ok. 1100, 1255, 1317, 1376, 1540,
1741, 1945**

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **WOŁOWSKI**

Gmina **WOŁÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°17'04"N 16°36'58"E

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne

rolnicze

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: 1202, 1255, 1292 r. - Stobno; 1317 r. - Stubin; 1376 r. - Stobna, ok. poł. XVIII w., do 1945 r. - Stuben.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Nazwa niemiecka jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy polskiej-pierwotnej.

Historia wsi i dóbr: W XII w. Stobno, jak również Krzydłina Mała i Wielka należą do kasztelanii głogowskiej. W 1202 r. papież Innocenty III potwierdza klasztorowi w Trzebnicy czynsze m. in. ze wsi Stobno. Od 1236 r. Wieś płaci dziesięcinę biskupowi wrocławskiemu. W dokumencie z datą 09.04. 1255 r., wystawionym w Prochowicach, książę Konrad, pan na Głogowie zezwala biskupowi wrocławskiemu Tomaszowi osadzić wieś Stobno na prawie niemieckim, zachowując przy tym jedynie 3-ci grosz sądowy od „Sądu Krwi” (czyli spraw związanych z okaleczaniem, krwawych). Potwierdza fakt zaistnienia sporu pomiędzy proboszczami (lub probostwami) w Otmuchowie oraz w Wołmsdorf. W 1311 r. Jan Sas nabył od chłopów 2 włóki ziemi w Stobnie i przyłączył je do swoich dóbr rodowych. W 1317 r. książęta Henryk i Przemko Głogowscy odstąpili m. in. wieś Stobno w zamian za rezygnację księcia Bolesława legnicko-brzeskiego ze wszystkich roszczeń do kilku wsi i folwarków. W dniu 8. 07. 1324 r. Książę Konrad I Oleśnicki przekazał Wołów wraz ze wsiami: Stobno, Krzydliną Małą i Wielką dożywotnio Wernherowi von Pannewitz, który w ten sposób stał się pierwszym starostą książąt oleśnickich w Wołowie. W dokumencie datowanym na 4.01. 1376 r. kardynała Jana od św. Marka wymieniony jest w ziemi wołowskiej kościół parafialny w Stobnie. W 1425 r. W Stobnie istnieje kościół, a sama wieś należy do klucza dóbr w Pogolewie Wielkim. W 1444 r. książę Konrad Stary Biały napadł wraz ze swoimi rycerzami Nikolaus'em von Haugwitz oraz Otto von Paskowitz na Stobno, które należało wówczas do wrocławskiej katedry. Wzięli rolników jako jeńców, a bydło pognali na targ do Wołowa. Wtedy miasto Wołów poprosiło Środę Śląską o ochronę mieszczan wołowskich, zdążających na targ do Środy Śląskiej, przed ich własnym księciem. W 1540 r. Stobno przechodzi na luteranizm. W 1741 r. Stobno zostaje włączone w granice księstwa wołowskiego. W 1873 r. wieś należy administracyjnie do okręgu wołowskiego. Znajduje się tu sołectwo dziedziczne, notowane już od 1830 r. W 1891 r. w Stobnie istnieje kilka majątków kmiecych. W 1912 r. we wsi znajduje się sołectwo dziedziczne oraz wolny majątek *Annahof*. W 1937 r. we wsi istnieje kilka majątków, w tym wolny majątek *Annahof*, oraz sołectwo dziedziczne, od 150 lat pozostające w rękach tej samej rodziny Erkeltów.

Ulicówka o osi północ - południe, położona na zboczu łagodnego wyniesienia, z nawsiem w części południowej. W tej części zlokalizowany jest, po wschodniej stronie drogi, kościół. Zabudowa wiejska jedno- i dwukondygnacyjna ze stromymi, ceramicznymi dachami.

Bibliografia:

- Richard Junke: Wohlau, Geschichte des Furstentums und des Kreises von ..., Wurzburg 1965, GŚL 50212 II, [RJ 1965]
- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Ubersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845 [K. 1845, s.]
- Regesty Śląskie, pod redakcją Waclawa Korty, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5(1360), Wrocław 1992
- Schlesisches Güter-Adressbuch. Verzeichnis samtllicher Rittergueter und selbstandigen Gutsbezirke, sowie der grosseren Landguter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1891,1912, 1937
- Wytyczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wołów, Wrocław 2000
- Zimmermann F. A., Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t.VII 1787

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie dominant, skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona zespołu kościelnego z murem, kaplicami i cmentarzem.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023
Justyna Kość

